

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра сучасної української мови

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан філологічного факультету

проф. Борис БУНЧУК

«12» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Сучасна українська мова

(вивчення синтаксису складного речення в ЗЗСО)»

(обов'язкова)

Освітньо-професійна програма

Спеціальність

Галузь знань

Рівень вищої освіти

Факультет

Мова навчання

«Українська мова та література»

014 Середня освіта

01 Освіта / Педагогіка

перший бакалаврський

філологічний

українська

Чернівці 2024 рік

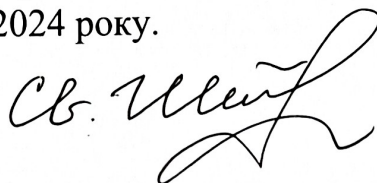
Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасна українська мова (вивчення синтаксису складного речення в ЗЗСО)» складена відповідно до вимог освітньо-професійної програми «Українська мова та література» першого рівня вищої освіти (спец. 014 Середня освіта (Українська мова та література), що її затвердила Вчена рада Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 6 від «29» червня 2023 р.).

Розробник: **Кульбабська Олена Валентинівна** – професор кафедри сучасної української мови, доктор філологічних наук, професор.

Викладач: **Кульбабська Олена Валентинівна** – професор кафедри сучасної української мови, доктор філологічних наук, професор.

Погоджено з гарантом ОП й затверджено
на засіданні кафедри сучасної української мови
Протокол № 1 від «09» серпня 2024 року.

Завідувач кафедри

Шабат-Савка С. Т.

Схвалено методичною радою філологічного факультету
Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року.

Голова методичної ради
філологічного факультету

Антофійчук А. М.

Мета навчальної дисципліни – навчити студентів з-поміж різноманіття підходів до складних речень як самостійного класу синтаксичних одиниць української мови вирізнити такі теоретичні ідеї та концепції, що найповніше відбивають сучасний стан граматики й мають більшу пояснювальну силу; звернути особливу увагу на проблемні питання, які перебувають донині в центрі зацікавлень теоретиків-синтаксистів і отримують неоднозначні розв'язання; допомогти студентам пізнати й осмислити синтаксис у поняттях, що були б спроможні охопити внутрішню єдність синтаксичних одиниць і категорій, ієрархічні відношення між ними.

Процес виформування мовленнєвої компетенції студентів під час вивчення складних речень і тексту потребує розв'язання низки **завдань**, зокрема:

1) дати студентам достатній обсяг знань із синтаксичного ладу української мови, що стала б підґрунтям для формування наукового світогляду майбутніх учителів, а також мовленнєвих умінь і навичок (**о с в і т н ь о-з м і с т о в и й а с п е к т**);

2) навчити майбутніх учителів користуватися багатством мовних засобів, сприяючи постійному урізноманітненню граматичної будови мовлення (**г р а м а т и к о-с т и л і с т и ч н и й а с п е к т**);

3) удосконалити навички й уміння студентів використовувати різні типи складних речень у власному мовленні – писемному та усному – та педагогічній діяльності (**к о м у н і к а т и в н о-д і я л ь н і с н и й а с п е к т**).

Пререквізити:

Українська мова (шкільний курс);

Вступ до мовознавства

Сучасна українська мова (фонетика);

Сучасна українська мова (лексикологія, фразеологія і лексикографія);

Сучасна українська мова (морфеміка і словотвір)

Сучасна українська мова (морфологія, ч. I);

Сучасна українська мова (морфологія, ч. II).

Сучасна українська мова (синтаксис словосполучення і речення)»

Сучасна українська мова (синтаксис простого речення)».

Навчальна дисципліна «Сучасна українська мова (вивчення синтаксису складного речення в ЗЗСО)» спрямована на забезпечення та засвоєння таких **загальних і спеціальних компетентностей**:

Загальні:

ЗК 1. Уміння вільно і грамотно здійснювати усну й письмову комунікацію українською мовою.

ЗК 4. Здатність до критичного та абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі, впроваджувати інновації, обирати різноманітні підходи до розв'язання проблем у професійній діяльності.

ЗК 12. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

Фахові:

ФК 1. Уміння вільно застосовувати знання основних мовознавчих і літературознавчих понять і концепцій у практиці викладання української мови і літератури, критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки, виокремлювати й кваліфікувати наукові та методичні проблеми в цій галузі.

ФК 3. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі предметної галузі, збирати, аналізувати, структурувати, узагальнювати й інтерпретувати інформацію, створювати тексти різних стилів і жанрів.

ФК 8. Здатність вільно орієнтуватися в мовознавчих / літературознавчих напрямках і школах, виявляти їхню специфіку та здійснювати науковий аналіз філологічного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК 9. Здатність розуміти значення української мови як державної в житті українського народу, уміння адекватно використовувати мовні ресурси в процесі фахової та міжособистісної комунікації, формувати й розвивати в учнів необхідні мовно-комунікативні компетентності.

ФК 11. Знання теорій української фонетики, фонології, орфографії, лексикології, фразеології, лексикографії, морфології, синтаксису; уміння інтерпретувати та обґрунтувати думки різних дослідників з відповідної проблеми.

ФК 16. Розуміння змісту й принципів побудови програм з української мови та літератури; особливостей підручників та навчальних посібників; уміння підбирати навчально-методичні матеріали для проведення занять.

У результаті засвоєння змісту навчальної дисципліни студент/студентка має набути таких ***програмних результатів навчання:***

ПРН 1. Вільно володіти українською мовою, вміти послуговуватись нею у професійному спілкуванні.

ПРН 8. Систематично підвищувати рівень своєї професійної діяльності, продуктивно організовувати процес самонавчання та самовдосконалення.

ПРН 10. Застосовувати набуті знання під час вирішення педагогічних, навчально-виховних і науково-методичних завдань з урахуванням вікових й індивідуально-типологічних, соціально-психологічних особливостей учнівських колективів і конкретних педагогічних ситуацій.

ПРН 15. Застосовувати комплекс здобутих філологічних знань для розв'язання професійних завдань.

ПРН 19. Здійснювати лінгвістичний аналіз текстів різноманітних стилів та жанрів, володіти основними поняттями, концепціями і фактами сучасного мовознавства, вільно оперувати мовознавчим матеріалом та термінологією.

Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація про розподіл годин

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	IV	VIII	3	90	18	18	-	-	54	-	іспит
Заочна	IV	VIII	3	90	4	4	-	-	82	-	іспит

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми навчальних занять	Змістовий модуль 1. Складні речення сполучникового типу: наукові підходи та лінгводидактика											
Тема 1. Роль складного речення у виформуванні синтаксичної компетентності дев'ятикласників	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Поняття складносурядного речення в чинній Програмі з української мови для ЗЗСО. Складносурядні речення і прості речення, ускладнені однорідними присудками.	9	-	2	-	-	7	8	-	-	-	-	8
Тема 3. Поняття складнопідрядного речення в підручковій літературі для ЗЗСО: визначення,	7	-	2	-	-	5	8	-	-	-	-	8

специфіка підрядного зв'язку, засоби зв'язку. Критерії розмежування підрядних сполучників і сполучних слів.												
Тема 4. Типологія складнопідрядних речень у підручнику з української мови для учнів 9-го класу.	9	2	2	-	-	5	14	2	2	-	-	10
Тема 5. Складнопідрядні означальні та з'ясувальні речення: визначення та класифікації.	11	2	2	-	-	7	10	-				10
Тема 6. Особливості будови й семантики складнопідрядних речень обставинного типу.	17	4	4	-	-	9	6	-	-	-	-	6
Разом за ЗМ1	55	10	12	-	-	33	46	2	2	-	-	42
Теми навчальних занять	Змістовий модуль 2. Лінгвістичні та методичні засади вивчення складних речень безсполучникового типу. Текст											
Тема 1. Складні безсполучникові речення: визначення, типологія, функції. Синоніміка складних речень сполучникового та безсполучникового типу.	10	2	2	-	-	5	16	2-	2	-	-	12
Тема 2. Складні багатокомпонентні речення в сучасній українській мові.	18	4	4	-	-	10	18	-	-	-	-	18
Тема 3. Специфіка надфразної єдності як одиниці тексту.	8	2	-	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Разом за ЗМ 2	35	8	6	-	-	21	44	2	2	-	-	40
Усього годин	90	18	18	-	-	54	90	4	4	-	-	82

Тематика лекцій із переліком питань

№ теми	Назва теми
1.1	Роль складного речення у виформуванні синтаксичної компетентності дев'ятикласників <i>ПЛАН</i> 1. Поняття синтаксичної компетенції учнів. 2. Складне речення: проблеми дослідження і типологія наукових підходів до вивчення. 3. Умовно просте речення (предикативна одиниця) як структурний компонент складного речення. 4. Будова (формально-синтаксична структура) складного речення. 5. Значення (семантико-синтаксична організація) складного речення. 6. Комунікативна специфіка складного речення. 7. Засоби вираження семантико-синтаксичних відношень і синтаксичних зв'язків у складному реченні (<i>самостійно</i>). 8. Класифікації складних речень (наукова й шкільна).
1.4	Типологія складнопідрядних речень у підручнику з української мови для учнів 9-го класу <i>ПЛАН</i> 1. Загальна характеристика складнопідрядного речення в підручниках для учнів 9 класу. 2. Специфіка підрядного зв'язку в складнопідрядному реченні (<i>самостійно повторити</i>). 3. Засоби зв'язку в складнопідрядних реченнях. 4. Будова (формально-семантичні вияви) складнопідрядних речень.
1.5	Складнопідрядні означальні та з'ясувальні речення: визначення та класифікації <i>ПЛАН</i> 1. Критерії виокремлення складнопідрядних речень із прислівним підрядним зв'язком (нерозчленованої структури). 2. Структурно-семантичні параметри складнопідрядних речень із прислівним зв'язком (граматичного та семантичного типів). 3. Семантико-синтаксичні типи складнопідрядних речень із корелятивним зв'язком, їхнє місце в шкільній класифікації.
1.6	Особливості будови й семантики складнопідрядних речень обставинного типу <i>ПЛАН</i> 1. Критерії виокремлення складнопідрядних речень обставинного типу (розчленованої структури).

	2. Структурно-семантичні параметри складнопідрядних речень розчленованої структури з детермінантним зв'язком (зі значенням зумовленості, часові, порівняльні, зіставлявальні). 3. Складнопідрядні речення розчленованої структури з корелятивним зв'язком (відносно-поширювальні). 4. Синоніміка складносурядних і складнопідрядних речень.
2.1	Складні безсполучникові речення: визначення, типологія, функції. Синоніміка складних речень сполучникового та безсполучникового типу ПЛАН 1. Поняття складного безсполучникового речення. 2. Поняття графічної та структурної схеми складного безсполучникового речення. 3. Проблема класифікації складного безсполучникового речення (<i>самостійно</i>). 4. Складне безсполучникове речення з перелічувальною інтонацією (відкритої структури). 5. Складне безсполучникове речення із зіставно-протиставною та пояснювальною інтонацією (закритої структури). 6. Синонімічність складних безсполучникових речень з іншими типами синтаксичних одиниць.
2.2	Складні багатокомпонентні речення в сучасній українській мові ПЛАН 1. З історії появи та розвитку складних багатокомпонентних (неелементарних, ускладнених) речень. 2. Поняття про структурно-семантичне ускладнення складних речень. 3. Критерії виділення складних ускладнених речень як окремих синтаксичних одиниць. 4. Класифікація складних речень ускладненої структури. 5. Складні ускладнені речення з одним видом синтаксичного зв'язку: 5.1. Ускладнені складносурядні речення. 5.2. Ускладнені складнопідрядні речення. 5.3. Ускладнені безсполучникові речення.
2.3	Специфіка надфразної єдності як одиниці тексту ПЛАН 1. Складні неелементарні речення із сурядним та підрядним зв'язками. 2. Складні неелементарні речення із сурядним та безсполучниковим зв'язками. 3. Складні неелементарні речення з підрядним та безсполучниковим зв'язками. 4. Складні неелементарні речення із сурядним, підрядним та безсполучниковим зв'язками.

	5. Період як різновид складного ускладненого речення. 6. Розділові знаки в складних синтаксичних конструкціях із різними типами зв'язку та періодах.
--	--

Тематика практичних занять з переліком питань

Теми	Назва теми
1.	Поняття складносурядного речення в чинній Програмі з української мови для ЗЗСО. Складносурядні речення і прості речення, ускладнені однорідними присудками Вид роботи I. <i>Усні відповіді з опорою на план практичного заняття:</i> З історії вивчення складносурядних речень. Складносурядне речення як синтаксична одиниця (загальна характеристика). Формальні типи складносурядних речень порівняно з простими реченнями, ускладненими однорідними присудками. Сполучникові засоби у складносурядних реченнях. Стилістичний потенціал складносурядних речень у функційних стилях сучасної української мови. Методичні аспекти вивчення складносурядних речень у ЗЗСО. II. <i>Виконання письмових завдань:</i> 1. Порівняйте визначення складносурядного речення в українській мові. Зробіть висновок, яке з них якнайповніше відповідає вимогам сьогодення. З огляду на поліаспектність витлумачень укладіть лексикографічний паспорт цього терміна, скориставшись списком рекомендованої літератури й інтернет-джерелами. 2. Поясніть відмінності між особливостями «шкільного» та «університетського» вивчення складносурядного речення. 3. Доберіть ілюстративний матеріал – складносурядні речення і прості речення, ускладнені однорідними присудками. Виділіть граматичні основи, засоби зв'язку між компонентами. Узагальніть збіжні та відмінні риси.
2.	Поняття складнопідрядного речення в підручниковій літературі для ЗЗСО: визначення, специфіка підрядного зв'язку, засоби зв'язку. Критерії розмежування підрядних сполучників і сполучних слів Вид роботи I. <i>Усні відповіді з опорою на план практичного заняття:</i> Теоретичні засади вивчення складнопідрядних речень. Складнопідрядне речення як синтаксична одиниця (загальна характеристика).

	Специфіка підрядного зв'язку на рівні складного речення. Репертуар засобів синтаксичного зв'язку в складнопідрядному реченні. Формальні типи складнопідрядних речень. Структурно-семантичні типи складнопідрядних речень (нерозчленованої та розчленованої структур). Стилістичний потенціал складнопідрядних речень у функційних стилях сучасної української літературної мови. Методичні аспекти вивчення складнопідрядних речень у ЗЗСО. II. Виконання письмових завдань: 1. Р о б о т а з т а б л и ц е ю. Здійсніть порівняльну характеристику складносурядного та складнопідрядного речень (за підручниками ЗЗСО та ЗВО). 2. Випишіть із різностильових текстів складнопідрядні речення. Віднайдіть головну й підрядну частину. Схарактеризуйте тип підрядного зв'язку та засоби його вираження. Перевірте семантику підрядного сполучника за словником. 3. Накресліть графічні схеми 5 складнопідрядних речень (лінійні та рівневі).
3.	Типологія складнопідрядних речень у підручнику з української мови для учнів 9-го класу Вид роботи I. Усні відповіді з опорою на план практичного заняття: Загальна характеристика складнопідрядного речення в підручниках для учнів 9 класу. Особливості підрядного зв'язку в складнопідрядному реченні. 3. Підрядні сполучники та сполучні слова як основні засоби зв'язку в складнопідрядних реченнях. Будова (формально-семантичні вияви) складнопідрядних речень. II. Виконання письмових завдань: 1. Випишіть із тексту складнопідрядні речення. Схарактеризуйте їхню структуру, семантику та функції. 2. Сконструйте за графічними схемами складнопідрядні речення. Схарактеризуйте засоби зв'язку між умовно простими реченнями. 3. Із шкільного підручника випишіть 8 складнопідрядних речень різних типів. Визначте їхні збіжні та відмінні ознаки. 4. Виконайте синтаксичний розбір складнопідрядних речень за схемою шкільного аналізу.
4.	Складнопідрядні означальні та з'ясувальні речення: визначення та класифікації Вид роботи I. Усні відповіді з опорою на план практичного заняття: Визначення складнопідрядних означальних та з'ясувальних речень.

	Специфіка будови складнопідрядних речень із прислівним підрядним зв'язком (нерозчленованої структури). Структурно-семантичні параметри складнопідрядних речень із прислівним зв'язком (означальних та з'ясувальних типів). Семантико-синтаксичні типи складнопідрядних речень із корелятивним зв'язком, їхнє місце в шкільній класифікації. II. Виконання письмових завдань: 1. Зіставте складнопідрядні речення означальні та з'ясувальні, звернувши увагу на вияв підрядного зв'язку, тип семантико-синтаксичних відношень, опорні слова в головній частині, засоби зв'язку. Обґрунтуйте збіжні та відмінні риси. 2. Напишіть допис у соціальні мережі, використовуючи складнопідрядні означальні та з'ясувальні речення. Яку стилістичну функцію вони виконують? 3. Розберіть по 3 складнопідрядних означальних та з'ясувальних речення за шкільною та науковою схемами синтаксичного розбору.
5–6.	Особливості будови й семантики складнопідрядних речень обставинного типу Вид роботи I. Усні відповіді з опорою на план практичного заняття: Критерії виокремлення складнопідрядних речень обставинного типу (розчленованої структури). Структурно-семантичні параметри складнопідрядних речень розчленованої структури з детермінантним зв'язком (зі значенням зумовленості, часові, порівняльні, зіставлявальні). Складнопідрядні речення розчленованої структури з корелятивним зв'язком (відносно-поширювальні). Синоніміка складносурядних і складнопідрядних речень. II. Виконання письмових завдань: 1. Р о б о т а з т а б л и ц е ю. Здійсніть порівняльну характеристику складнопідрядних обставинних речень: які семантико-синтаксичні відношення виражено між їхніми частинами? 2. Р о б о т а з і с х е м а м и. Сконструйте за наведеними схемами 8–9 складнопідрядних обставинних речень. Підкресліть граматичні основи, пронумеруйте частини, поставивши логічне запитання, виділіть засоби зв'язку. Накресліть графічні схеми та запишіть структурні схеми. 3. Написання есе з використанням складнопідрядних речень обставинного типу. 4. Розберіть складнопідрядні речення з обставинною семантикою (часові, причиново-наслідкові, цільові, порівняльні, умовні тощо) за шкільною та науковою схемами синтаксичного розбору.

7.	Складні безсполучникові речення: визначення, типологія, функції. Синоніміка складних речень сполучникового та безсполучникового типу Вид роботи <i>І. Усні відповіді з опорою на план практичного заняття:</i> Визначення та специфічні ознаки складного безсполучникового речення. Поняття графічної та структурної схеми складного безсполучникового речення в школі та ЗЗСО. Проблемні питання класифікації складного безсполучникового речення. Складне безсполучникове речення з перелічувальною інтонацією (відкритої структури). Складне безсполучникове речення із зіставно-протиставною та пояснювальною інтонацією (закритої структури). Синонімічність складних безсполучникових речень з іншими типами синтаксичних одиниць. <i>ІІ. Виконання письмових завдань:</i> 1. Користуючись енциклопедією «Українська мова» та вільною енциклопедією «Вікіпедія» підготуйте аналітичну інформацію про складні безсполучникові речення. Зіставте з відомостями про ці синтаксичні одиниці, викладені в шкільному підручнику. Наведіть власні приклади. 2. Р о б о т а з т а б л и ц е ю. Опрацювавши рекомендовану літературу до теми, заповніть узагальнювальну таблицю «Синоніміка сполучникових і безсполучникових складних речень в українській мові». Узагальніть їхні прагматичні параметри. 3. Проаналізуйте різностильові тексти й установіть, у яких безсполучникові складні речення є найуживанішими. 4. Розберіть складні безсполучникові речення із часовими, зіставно-протиставними та обставинними семантико-синтаксичними відношеннями за шкільною та науковою схемами синтаксичного розбору.
8–9.	Складні багатокомпонентні речення в сучасній українській мові Вид роботи <i>І. Усні відповіді з опорою на план практичного заняття:</i> З історії появи та розвитку складних багатокомпонентних (неелементарних, ускладнених) речень. Поняття про структурно-семантичне ускладнення складних речень. Критерії виділення складних ускладнених речень як окремих синтаксичних одиниць. Класифікація складних речень ускладненої структури. Складні ускладнені речення з одним видом синтаксичного зв'язку.

	Складні ускладнені речення з різними типами синтаксичного зв'язку. II. Виконання письмових завдань: 1. Р о б о т а з т а б л и ц е ю. Опрацювавши рекомендовану літературу до теми, заповніть узагальнювальну таблицю «Складні багатокомпонентні речення з одним та різними типами синтаксичного зв'язку в українській мові». Узагальніть їхні прагматичні параметри. 2. Розберіть складні багатокомпонентні речення: а) із сурядним зв'язком; б) із підрядним зв'язком; в) із безсполучниковим зв'язком за шкільною та науковою схемами синтаксичного розбору. 3. Проаналізуйте складні багатокомпонентні речення: з різними типами синтаксичного зв'язку (сурядним, підрядним і безсполучниковим) за шкільною та науковою схемами синтаксичного розбору.
--	--

Завдання для самостійної роботи студентів

№ теми	Назва теми
1.2	Поняття складносурядного речення в чинній Програмі з української мови для ЗЗСО. Складносурядні речення і прості речення, ускладнені однорідними присудками <i>Прочитати й законспектувати:</i> Засоби вираження семантико-синтаксичних відношень і синтаксичних зв'язків у складному реченні. Рекомендована література: <i>Арібжанова І.</i> Сучасна українська мова. Базові поняття синтаксису: навч. посібник. Київ: ВПЦ «Київський ун-т», 2016. 159 с. <i>Межов О. Г.</i> Синтаксис української мови: навч. посібник. Луцьк : Надстир'я, 2021. 268 с. <i>Виконати практичні завдання (на вибір):</i> 1. Синтаксис складного речення в іменах. Підготуйте реферативну доповідь про науковий доробок українських граматистів та лінгводидактів (серед них науковців Чернівецького університету) (персоналія на вибір студента / студентки). 2. Напишіть есей (тема на вибір). Випишіть із тексту по 3 складних речення з різними типами синтаксичного зв'язку (сурядним, підрядним і безсполучниковим). Схарактеризуйте їхню будову, намалюйте лінійну схему (як у школі) та рівневу (як в університеті), проаналізуйте засоби між частинами (предикативними одиницями). 3. Доберіть приклади, що увиразнюють синонімічні відношення простих і складних речень. 4. <i>Робота в групах.</i> Аналіз методів роботи учителя в ході вивчення складносурядних речень (на матеріалі вчительських блогів).

	<i>Форма контролю</i> – реферативна доповідь; написання есею; колективна робота; практичні, індивідуальні та самостійні завдання.
1.3	Поняття складнопідрядного речення в підручниковій літературі для ЗЗСО: визначення, специфіка підрядного зв'язку, засоби зв'язку. Критерії розмежування підрядних сполучників і сполучних слів <i>Знати теоретичний матеріал відповідно до плану лекції.</i> <i>Виконати практичні завдання:</i> 1. Проаналізуйте визначення складнопідрядного речення, установіть його релевантні ознаки, що їх наведено в підручниковій літературі для учнів ЗЗСО та студентів університетів, у словниках лінгвістичних термінів і термінологічних енциклопедіях. Порівняйте дібраний теоретичний матеріал. Результати пошукової роботи узагальніть у таблиці. 2. Укладіть лексикографічний профіль базових термінопонять: складне речення, предикативна одиниця, поліпредикативність, структурна схема складного речення, парадигма складного речення, формально-граматичний, семантико-синтаксичний і комунікативний рівні складного речення. 3. Випишіть 15 складнопідрядних речень, підкресліть граматичні центри, виокремте засоби зв'язку та схарактеризуйте їх. <i>Форма контролю</i> – моніторинг рівня засвоєння теоретичного матеріалу за навчальною темою; робота з таблицею; укладання термінологічного словничка, аналітичний звіт, мультимедійна презентація.
1.4	Типологія складнопідрядних речень у підручнику з української мови для учнів 9-го класу <i>Знати теоретичний матеріал відповідно до плану лекції.</i> <i>Прочитати й законспектувати:</i> Специфіка підрядного зв'язку в складнопідрядному реченні. Рекомендована література: <i>Сучасна українська мова: Морфологія. Синтаксис : підручник / за ред. А. К. Мойсієнка. Київ : Знання, 2010. С. 208–307.</i> <i>Словник-довідник з української лінгводидактики : навч. посіб. / за ред. М.І. Пентиліук. Київ : Ленвіт, 2015. 320 с.</i> <i>Христіанінова Р. О. Складнопідрядні речення в сучасній українській літературній мові: монографія. Київ : Інститут української мови ; Вид-чий дім Дмитра Бураго, 2012. 368 с.</i> <i>Виконати практичні завдання:</i> 1. Напишіть есей, уживаючи різні типи складнопідрядних речень (сполучникових і безсполучникових) (тема на вибір студента/студентки). 2. Схарактеризуйте співвідношення семантичних типів підрядних сполучників і виявів семантико-синтаксичних відношень між

	частинами складнопідрядного речення. Зверніть увагу на стилістичний потенціал варіантних засобів вираження семантики в складнопідрядних реченнях. 3. Обґрунтуйте, у який спосіб можна використати одержану інформацію для розвитку мовлення учнів. <i>Форма контролю</i> – творча діяльність, взаємоконтроль студентів у парах і групах, аналітичний звіт.
1.5	Складнопідрядні означальні та з'ясувальні речення: визначення та класифікації <i>Знати теоретичний матеріал відповідно до плану лекції.</i> <i>Виконати практичні завдання:</i> 1. Опрацюйте рекомендовану літературу до теми. Укладіть узагальнювальну таблицю „Специфіка складнопідрядних означальних та з'ясувальних речень у шкільному підручнику та навчальній літературі для студентів ЗВО”. 2. Доберіть завдання для ефективної організації самостійної та індивідуальної роботи учнів 9-го, 10–11-го класів ЗЗСО з теми 5. 3. Виконайте синтаксичний розбір складнопідрядних означальних та з'ясувальних речень за шкільною схемою і навчальною літературою для студентів ЗВО. <i>Форма контролю</i> – робота з таблицею, практичні, індивідуальні та самостійні завдання.
1.6	Особливості будови й семантики складнопідрядних речень обставинного типу <i>Знати теоретичний матеріал відповідно до плану лекції.</i> <i>Виконати практичні завдання (на вибір):</i> 1. Розберіть 10 складнопідрядних речень обставинного типу, частини яких мають різну будову та з'єднані варіантними підрядними сполучниками. Обґрунтуйте, які випадки синтаксичного розбору зазначених одиниць можуть спричинити труднощі в учнів. 2. Підготуйте мультимедійну презентацію до теми „Будова і семантика складнопідрядних речень обставинного типу в шкільній граматиці”. 3. Укладіть узагальнювальну таблицю „Типологія складнопідрядних речень обставинного типу в шкільному підручнику та навчальній літературі для студентів філологічних спеціальностей”. <i>Форма контролю</i> – робота з графічним матеріалом, мультимедійна презентація, робота зі схемою синтаксичного розбору.
2.1.	Складні безсполучникові речення: визначення, типологія, функції. Синоніміка складних речень сполучникового та безсполучникового типу. <i>Знати теоретичний матеріал відповідно до плану лекції.</i>

	<i>Прочитати й законспектувати:</i> Проблема класифікації складного безсполучникового речення Рекомендована література: <i>Дорошенко С. І.</i> Складні безсполучникові конструкції в сучасній українській мові : монографія. Харків : Вища школа, 1980. 151 с. <i>Дудик П. С., Прокопчук Л.</i> Синтаксис української мови : підручник. К. : Академія, 2010. С. 243–249. <i>Сучасна українська мова: Морфологія. Синтаксис : підручник / за ред. А. К. Мойсієнка.</i> К. : Знання, 2010. С. 321–327. <i>Виконати практичні завдання (на вибір):</i> 1. Робота в групах. Підготуйте проєкт „Традиційне та новітнє вчення про складні безсполучникові речення”. 2. Узагальніть у таблиці синоніміку сполучникових і безсполучникових складних речень. Зробіть висновок, як дібраний фактичний матеріал можна використати на уроках української мови в ЗЗСО. 3. Підготуйте повідомлення „Складні випадки синтаксичного розбору складних безсполучникових речень”. <i>Форма контролю</i> – робота в групах, робота з графічним матеріалом; практичні, індивідуальні та самостійні завдання; розв’язання проблемних і творчих завдань.
2.2	Складні багатокомпонентні речення в сучасній українській мові. <i>Знати теоретичний матеріал відповідно до плану лекції.</i> <i>Виконати практичні завдання:</i> 1. Робота в парах. Доберіть по 3 багатокомпонентних речення (з однотипним та різнотипним зв’язками) з текстів художнього або публіцистичного стилів. Обміняйтеся з однокласником / однокласницею та розберіть їх за шкільною схемою. 2. Скласти інтелект-карту заняття на одну із запропонованих у робочій програмі тем лекцій. <i>Форма контролю</i> – робота зі схемами аналізу складних багатокомпонентних речень, взаємоперевірка виконаного завдання.
2.3.	Специфіка надфразної єдності як одиниці тексту. <i>Знати теоретичний матеріал відповідно до плану лекції.</i> <i>Виконати практичні завдання (на вибір):</i> 1. Перегляньте відеоуроки на освітній платформі «Всеукраїнська мова онлайн» з теми «Текст», «Надфразна єдність». Порівняйте побачене і почуте з теоретичним матеріалом шкільного підручника для 9 класу. Зробіть висновки про достатність і доступність навчального контенту. 2. Розв’яжіть тестові завдання ЗНО з тем «Складне речення», «Складносурядне речення», «Складнопірядне речення», «Складне

	безсполучникове речення». Розробити конкретні рекомендації до аналізу складних випадків синтаксису складного речення. <i>Форма контролю</i> – робота над розборами простих речень через тестові технології.
--	--

Контроль виконання та оцінювання завдань, винесених на самостійне опрацювання, проводимо в процесі вивчення тем кожного змістового модуля.

Методи навчання

Методи навчання і викладання навчальної дисципліни:

- ✓ **пояснювально-ілюстративний** – передбачає засвоєння мовного матеріалу в «готовому вигляді» (опрацювання теоретичного матеріалу підручника, інтернет-джерел тощо);
- ✓ **метод навчальної дискусії** – спільне обговорення проблемного питання на засадах обміну думками між студентами, між студентами і викладачем, спрямоване на формування критичного мислення, розвиток комунікативних умінь (аргументація, наукове доведення, повага до думки інших та ін.);
- ✓ **метод створення ситуації інтересу в процесі викладання навчального матеріалу** – активізація уваги студентів за допомогою використання цікавих чи дотепних історій, реальних фрагментів педагогічної діяльності викладача;
- ✓ **проблемний** – ґрунтується на проблемному засвоєнні синтаксичних явищ української мови;
- ✓ **частково-пошуковий (евристичний)** – викладач і студенти спільно розв’язують актуальну проблему (найчастіше через евристичну бесіду, «Займи позицію», «Метод ПРЕС» тощо);
- ✓ **дослідницький** – проблему студент/студентка розв’язують самостійно, а викладач лише скеровує пізнавальну діяльність, допомагає визначити можливі варіанти її розв’язання.

Освітні технології:

- ✓ **технологія особистісно зорієнтованого навчання** – освітня технологія, основною метою якої є взаємодія викладача та студентів на основі рівності у спілкуванні й партнерства в навчальній діяльності, упровадження суб’єкт-суб’єктних відношень у навчально-виховної діяльності;
- ✓ **технологія кооперативного навчання** – передбачає роботу студентів у невеликих групах, що вможливорює обговорення кожної проблеми, доведення, аргументування власного погляду, створення ситуації успіху (студенти досягають успіхів у навчанні за умови ефективної взаємодії між собою);
- ✓ **технологія контекстного навчання** – інтеграція різних форм освітньої діяльності студентів (навчальної, науково-дослідницької, практичної, самостійної) з акцентом усе ж на практичному застосуванні знань, умінь і навичок, що вможливорює створення умов, максимально наближених до реальної професійної діяльності);

- ✓ **технологія інтерактивного навчання** – діалогова організація навчально-пізнавальної діяльності, спрямована на безпосередню взаємодію не лише викладача і студента, а й самих студентів;
- ✓ **технологія дослідницького навчання** – має на меті розвиток умінь і навичок студента, необхідних для дослідницько-пошукової діяльності, що підсилює креативний складник вищої освіти;
- ✓ **технологія креативного навчання** – організація навчально-пізнавальної діяльності, очікуваним результатом якої є розвиток творчого потенціалу студента (здатність продукувати цікаві ідеї, здобувати успішні результати, віднаходити ефективні способи розкриття проблемних питань);

Система контролю та оцінювання

Система контролю та оцінювання здійснюється у формі поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль передбачено на кожному практичному занятті. У процесі вивчення дисципліни використовуємо такі методи поточного контролю:

- ✓ усні відповіді (фронтальне/вибіркове опитування, бліцопитування, дискусії, аналітичний огляд, презентації, робота з діаграмами, графіками, схемами, таблицями);
- ✓ письмові завдання (самостійні роботи, реферати, есе, робота з текстом);
- ✓ пошуково-дослідницькі завдання (проектна діяльність, робота з друкованими науковими виданнями, інтернет-джерелами);
- ✓ тестування.

Формами поточного контролю є індивідуальна та фронтальна перевірка, форма підсумкового контролю – екзамен.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю

Критерії оцінювання усної відповіді

3 бали	Студент/студентка демонструє високий рівень володіння теоретичним матеріалом; вичерпно й грамотно розкриває зміст питання; логічно структуруючи свою відповідь і точно використовуючи термінологію. Уміє ілюструвати теоретичні положення конкретними прикладами, застосовувати їх у нових умовах під час виконання завдання.
2 бали	Студент/студентка неповно або непослідовно розкриває зміст матеріалу, але показує загальне розуміння питання та демонструє вміння, необхідні для подальшого засвоєння програмового матеріалу. Має труднощі або припускається близько 4–6 мовних помилок у визначенні понять, використанні термінології, викладі, виправляє їх після додаткових питань викладача.

1 бал	Студент/студентка не розкриває основного змісту теоретичного матеріалу; виявляє незнання або нерозуміння більшої або найбільш важливої його частини; припускається 6–8 мовних помилок у визначенні понять, у застосуванні термінології, наведенні власних прикладів.
0 балів	Студент/студентка не знає відповіді на запитання.

Критерії оцінювання письмової відповіді, твору / есе

5 балів	Тема власного висловлювання розкрита цілком; виклад думки/інформації логічний і добре структурований; використано різні граматичні конструкції та відповідну лексику, фраземи; кількість помилок – 1; відсутній плагіат.
4 бали	Тема власного висловлювання розкрита належним чином; розвинута аргументація; використано достатньо різнопланових граматичних конструкцій і відповідну лексику, фраземи; кількість помилок – 3; відсутній плагіат.
3 бали	Тема власного висловлювання загалом розкрита; текст – логічний, використано деякі граматичні та лексико-фраземні засоби; бракує засобів зв'язку між реченнями/абзацами; кількість помилок – 4; виявлено елементи плагіату (до 10%).
2 бали	Тема власного висловлювання розкрита частково; трапляються порушення причинно-наслідкового зв'язку; думку/інформацію подано простими реченнями та однотипною лексикою; бракує засобів зв'язку між реченнями/абзацами; кількість помилок – 5; виявлено елементи плагіату (до 20%).
1 бал	Тема власного висловлювання розкрита фрагментарно; не сформульовано власний погляд на порушену проблему; трапляються порушення причинно-наслідкового зв'язку, ужито короткі прості речення, недоцільну лексику; кількість помилок – 7; до 30% плагіату.
0 балів	Твір не написаний або зміст власного висловлювання не відповідає темі.

Критерії оцінювання виконання тестових завдань

з кількома правильними відповідями та на встановлення відповідностей

Модульний тест 10 балів	91–100% відповідей правильні
Модульний тест 9 балів	81–90% відповідей правильні
Модульний тест 8 балів	71–80% відповідей правильні

Модульний тест 7 балів	61–70% відповідей правильні
Модульний тест 6 балів	51–60% відповідей правильні
Модульний тест 5 балів	41–50% відповідей правильні
Модульний тест 4 бали	31–40% відповідей правильні
Модульний тест 3 бали	21–30% відповідей правильні
Модульний тест 2 бали	11–20% відповідей правильні
Модульний тест 0–1 бал	10–0% відповідей правильні

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами підсумкового оцінювання

Загальна кількість балів, яку студент/студентка може отримати у процесі вивчення дисципліни впродовж семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач/здобувачка вищої освіти набирає за поточні види контролю та 40 балів під час підсумкового виду контролю (екзамену).

Розподіл балів

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль №2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T1	T2	T3		40	100
5	5	5	5	5	5	10	10	10			

Підсумковий контроль проводимо з метою оцінювання результатів навчання на завершальному етапі – під час проведення іспиту з дисципліни. Кожний білет містить одне теоретичне питання – щонайбільше 10 балів, два практичних завдання – щонайбільше 30 балів:

Критерії та параметри оцінювання відповіді на перше теоретичне питання:

Бал	Характеристика відповіді
10	Студент/студентка вичерпно висвітлює теоретичне питання, чітко подає визначення ключового поняття, виявляє ґрунтовні

	знання наукових підходів до кваліфікації певного синтаксичного явища у традиційні (шкільній) та сучасній науковій парадигмах, порівнює класифікації конкретного синтаксичного явища в науковій граматиці з навчальним матеріалом шкільного підручника, наводить переконливі різноманітні приклади до класифікаційних параметрів; логічно обґрунтовано структурує відповідь за допомогою нормативних лексико-граматичних і стилістичних мовних засобів.
9–8	Студент/студентка достатньо повно висвітлює теоретичне питання, правильно визначає ключове поняття, виявляє високий рівень знання наукових підходів до кваліфікації певного синтаксичного явища у традиційні (шкільній) та сучасній науковій парадигмах, загалом багатоаспектно порівнює класифікації конкретного синтаксичного явища в науковій граматиці з навчальним матеріалом шкільного підручника, логічно обґрунтовано структурує відповідь, проте відповідь має незначні фактологічні неточності й мовленнєві помилки.
7–6	Студент/студентка на належному рівні висвітлює теоретичне питання; визначає ключове поняття з акцентом на деякі релевантні ознаки, виявляє достатній рівень знання наукових підходів до кваліфікації певного синтаксичного явища у традиційні (шкільній) та сучасній науковій парадигмах, хоча не зовсім повно порівнює класифікації конкретного синтаксичного явища в науковій граматиці з навчальним матеріалом шкільного підручника, допускає деякі алогізми в структурі відповіді; до того ж відповідь має як незначні, так і присутні фактологічні неточності й мовленнєві помилки.
5–4	Студент/студентка частково й недостатньо чітко висвітлює теоретичне питання, плутається у визначенні ключового поняття, вагається під час установаження наукових підходів до кваліфікації певного синтаксичного явища у традиційні (шкільній) та сучасній науковій парадигмах, не може аргументовано порівняти класифікації конкретного синтаксичного явища в науковій граматиці з навчальним матеріалом шкільного підручника, допускає деякі алогізми в структурі відповіді; до того ж відповідь має як незначні, так і присутні фактологічні неточності й мовленнєві помилки.
3–1	Студент/студентка частково і недостатньо аргументовано висвітлює теоретичне питання, не знає визначення ключового поняття, не може пояснити сутність наукових підходів до кваліфікації певного синтаксичного явища у традиційні (шкільній) та сучасній науковій парадигмах, не знає збіжності й відмінності в класифікації конкретного синтаксичного явища в науковій граматиці з навчальним матеріалом шкільного

	підручника, допускає значні алогізми в структурі відповіді; до того ж відповідь має посутні фактологічні неточності й велику кількість мовленнєвих помилок.
0	Студент/студентка не дали відповідь на теоретичне питання.

**Оцінювання практичних умінь і навичок студентів/студенток
(завдання 2 і 3 в білеті)**

– **2-ге завдання** в екзаменаційному білеті – синтаксичний розбір одного складного багатокomпонентного речення з одним або різними типами синтаксичного зв'язку за схемою.

Критерії та параметри оцінювання другого завдання

<i>Бал</i>	<i>Характеристика відповіді</i>
20	Студент/студентка безпомилково визначає тип складного багатокomпонентного речення; подає вичерпну загальну характеристику синтаксичної одиниці за комунікативною настановою, емоційним забарвленням, характером предикативних одиниць; правильно креслить графічну схему, записує структурну схему; аргументовано виокремлює рівні синтаксичного членування речення; чітко характеризує тип синтаксичної одиниці за формально-синтаксичними параметрами (відкрита / замкнута, гнучка / негнучка структури тощо), акцентує особливості синтаксичного зв'язку між предикативними частинами, аналізує синтаксичні одиниці за семантикою (правильно визначає структурно-семантичний підтип і засоби вираження семантико-синтаксичних відношень); обґрунтовує розділові знаки в реченні; відповідь не містить лексико-граматичних і стилістичних помилок.
19–16	Студент/студентка достатньо повно визначає тип складного багатокomпонентного речення; подає загальну характеристику синтаксичної одиниці за комунікативною настановою, емоційним забарвленням, характером предикативних одиниць з незначними неточностями; загалом правильно креслить графічну схему, записує структурну схему; аргументовано виокремлює рівні синтаксичного членування речення, проте сплутує деякі характеристики синтаксичної одиниці за формально-синтаксичними параметрами (відкрита / замкнута, гнучка / негнучка структури тощо), за особливостями синтаксичного зв'язку між предикативними частинами; допускає недогляди під час аналізу синтаксичних одиниць за семантикою (неточно визначає структурно-семантичний підтип і засоби вираження семантико-

	синтаксичних відношень); обґрунтовує розділові знаки в реченні; відповідь містить незначні мовленнєві помилки.
15–11	Студент/студентка на належному рівні визначає тип складного багатокомпонентного речення, проте неточно подає загальну характеристику синтаксичної одиниці за комунікативною настановою, емоційним забарвленням, характером предикативних одиниць; з 2–3 помилками креслить графічну схему, записує структурну схему; не зовсім логічно виокремлює рівні синтаксичного членування речення, сплутує деякі характеристики синтаксичної одиниці за формально-синтаксичними параметрами (відкрита / замкнута, гнучка / негнучка структури тощо), за особливостями синтаксичного зв'язку між предикативними частинами; допускає 2–3 недогляди під час аналізу синтаксичних одиниць за семантикою (неточно визначає структурно-семантичний підтип і засоби вираження семантико-синтаксичних відношень); обґрунтовує не всі розділові знаки в реченні; відповідь містить як незначні, так і суттєві мовленнєві помилки.
10–5	Студент/студентка частково й недостатньо доказово визначає тип складного багатокомпонентного речення; неточно подає загальну характеристику синтаксичної одиниці за комунікативною настановою, емоційним забарвленням, характером предикативних одиниць; з 4–5 помилками креслить графічну схему, записує структурну схему; не логічно виокремлює рівні синтаксичного членування речення, сплутує важливі характеристики синтаксичної одиниці за формально-синтаксичними параметрами (відкрита / замкнута, гнучка / негнучка структури тощо), за особливостями синтаксичного зв'язку між предикативними частинами; допускає 4–5 недогляди під час аналізу синтаксичних одиниць за семантикою (неточно визначає структурно-семантичний підтип і засоби вираження семантико-синтаксичних відношень); частково обґрунтовує розділові знаки в реченні; відповідь містить як незначні, так і суттєві мовленнєві помилки.
4–1	Студент/студентка частково і недостатньо аргументовано визначає тип складного багатокомпонентного речення; неточно подає загальну характеристику синтаксичної одиниці за комунікативною настановою, емоційним забарвленням, характером предикативних одиниць; з 6–7 помилками креслить графічну схему, записує структурну схему; не логічно виокремлює рівні синтаксичного членування речення, сплутує важливі характеристики синтаксичної одиниці за формально-синтаксичними параметрами (відкрита / замкнута, гнучка / негнучка структури тощо), за особливостями синтаксичного зв'язку між предикативними частинами; допускає до 6 недоглядів під час

	аналізу синтаксичних одиниць за семантикою (неточно визначає структурно-семантичний підтип і засоби вираження семантико-синтаксичних відношень); обґрунтовує лише деякі розділові знаки в реченні; відповідь містить посутні мовленнєві помилки.
0	Студент/студентка не зміг/змогла виконати синтаксичний розбір за схемою.

– **3-тє завдання** в екзаменаційному білеті – синтаксичний аналіз однієї предикативної одиниці (ПО) за схемою простого речення.

Критерії та параметри оцінювання третього завдання

<i>Бал</i>	<i>Характеристика відповіді</i>
10	Студент/студентка безпомилково визначає тип предикативної одиниці як умовно простого речення, подає її вичерпну загальну характеристику за виявом предикативних відношень і формою парадигми; правильно констатує тип ПО за способом вираження предикативності; коректно записує структурну схему синтаксичної одиниці й виконує графічну роботу; аргументовано й чітко характеризує тип предикативної одиниці за формально-синтаксичними ознаками (поширене/непоширене, повне/неповне, ускладнене/ неускладнене, акцентує увагу на класифікаційних параметрах і засобах вираження головних і другорядних членів речення; правильно аналізує синтаксичні одиниці за семантикою та комунікативною будовою; обґрунтовує розділові знаки в реченні; відповідь не містить лексико-граматичних і стилістичних помилок.
9–8	Студент/студентка достатньо повно визначає тип предикативної одиниці як умовно простого речення, подає її загальну характеристику за виявом предикативних відношень і формою парадигми; загалом правильно констатує тип ПО за способом вираження предикативності; коректно записує структурну схему синтаксичної одиниці й виконує графічну роботу; з деякими неточностями характеризує тип предикативної одиниці за формально-синтаксичними ознаками (поширене/непоширене, повне/неповне, ускладнене/ неускладнене); акцентує увагу на класифікаційних параметрах і засобах вираження головних і другорядних членів речення; аналізує синтаксичні одиниці за семантикою та комунікативною будовою, допускаючи незначні недогляди; обґрунтовує розділові знаки в реченні; відповідь не містить суттєвих лексико-граматичних і стилістичних помилок.
7–6	Студент/студентка на належному рівні визначає тип предикативної одиниці як умовно простого речення, проте неточно подає її загальну характеристику за виявом предикативних відношень і формою парадигми; загалом

	правильно констатує тип предикативної одиниці за способом вираження предикативності; з 2-ма помилками записує структурну схему синтаксичної одиниці й виконує графічну роботу; не зовсім логічно характеризує тип предикативної одиниці за формально-синтаксичними ознаками (поширене/непоширене, повне/неповне, ускладнене/ неускладнене); побіжно акцентує увагу на класифікаційних параметрах і засобах вираження головних і другорядних членів речення; сплутує деякі характеристики синтаксичної одиниці за семантикою та комунікативною будовою; допускаючи незначні недогляди, обґрунтовує розділові знаки в реченні; відповідь містить як незначні, так і присутні мовленнєві помилки.
5–4	Студент/студентка частково й недостатньо доказово визначає тип предикативної одиниці як умовно простого речення; неточно подає її загальну характеристику за виявом предикативних відношень і формою парадигми; загалом правильно констатує тип предикативної одиниці за способом вираження предикативності; з 3-ма помилками записує структурну схему синтаксичної одиниці й виконує графічну роботу; не зовсім логічно характеризує тип предикативної одиниці за формально-синтаксичними ознаками (поширене/непоширене, повне/неповне, ускладнене/ неускладнене); побіжно акцентує увагу на класифікаційних параметрах і засобах вираження головних і другорядних членів речення; допускає 3–4 недогляди під час аналізу синтаксичної одиниці за семантикою та комунікативною будовою; обґрунтовує не всі розділові знаки в реченні; відповідь містить як незначні, так і присутні мовленнєві помилки.
3–1	Студент/студентка частково і недостатньо аргументовано визначає тип предикативної одиниці як умовно простого речення; неточно подає її загальну характеристику за виявом предикативних відношень і формою парадигми; загалом правильно констатує тип предикативної одиниці за способом вираження предикативності; з 4-ма помилками записує структурну схему синтаксичної одиниці й виконує графічну роботу; непослідовно характеризує тип предикативної одиниці за формально-синтаксичними ознаками (поширене/непоширене, повне/неповне, ускладнене/ неускладнене); сплутує важливі класифікаційні параметри й засоби вираження головних і другорядних членів речення; допускає 5–6 недоглядів під час аналізу синтаксичної одиниці за семантикою та комунікативною будовою; частково обґрунтовує розділові знаки в реченні; відповідь містить присутні мовленнєві помилки.
0	Студент/студентка не зміг/змогла виконати синтаксичний розбір окремої предикативної одиниці за схемою простого речення.

Остаточні критерії оцінювання знань, умінь і навичок студентів

Оцінювання рівня та якості знань студентів здійснюємо з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей (як це передбачає диференційований підхід в організації навчального процесу).

„Відмінно” (А) – студент/ студентка вільно й у повному обсязі володіє програмовим матеріалом, уміє безпомилково визначити синтаксичні явища сучасної української мови, пояснити їхні граматичні особливості з опертям на шкільну програму та сучасні наукові підходи; уміє аналізувати мовні й позамовні явища, закономірності, порівнює, систематизує, конкретизує їх; робить власні висновки на ґрунті спостережень, моделює мовні та позамовні поняття, закономірності; прогнозує подальший розвиток мовних явищ; переносить раніше вивчені знання та вміння в нову ситуацію; самостійно обирає аспект запропонованої теми, висловлює власну позицію, наводить приклади, аргументи, ілюструє відповідь власними прикладами; володіє нормами української літературної мови; усне та письмове висловлювання студента/ студентки вирізняється стильовою виразністю та комунікативною доцільністю. Крім того, здобувачі освіти старанно виконали всі завдання, запропоновані для самостійного вивчення; опрацювали ІНДЗ, виявили знання, уміння та навички під час підсумкового модуль-контролю.

Загальна сума балів: 90–100.

„Добре” (В) – студент/ студентка вільно володіє теоретичним матеріалом курсу, уміє вправно визначити морфологічні та синтаксичні явища сучасної української мови, пояснити їхні граматичні особливості з опертям на шкільну програму та сучасні наукові підходи; обґрунтувати процеси, що відбуваються в синтаксичній системі української мови; вміє аналізувати мовні й позамовні явища, закономірності, порівнює, систематизує, конкретизує їх; робить власні висновки на ґрунті спостережень, моделює мовні та позамовні поняття та закономірності; прогнозує подальший розвиток мовних явищ; переносить раніше вивчені знання і вміння в нову ситуацію; обирає самостійно аспект запропонованої теми, висловлює власну позицію, наводить приклади, аргументи, ілюструє відповідь власними прикладами; володіє нормами української літературної мови; усне та письмове висловлювання студента/ студентки вирізняється стильовою виразністю та комунікативною доцільністю. Попри те, під час конкретного аналізу здобувач/ здобувачка освіти допускає: 1) незначні неточності, які не впливають на загальний результат; 2) окремі похибки та неточності, які не впливають на загальну стрункість знань і свідчать про розуміння теоретичного і практичного матеріалу. Крім того, частково володіє відповідною науковою термінологією; досить активно готувався до практичних занять; загалом добре опрацював питання самостійного вивчення; висвітлив питання підсумкового модуль-контролю.

Загальна сума балів: 80–89.

„Добре” (C) – студент/ студентка загалом володіє програмовим матеріалом курсу, уміє визначити морфологічні та синтаксичні явища сучасної української мови, пояснити процеси, що в ній відбуваються; за аналізу мовних й позамовних явищ допускає окремі незначні помилки; моделює мовні та позамовні поняття, явища та закономірності, проте власні висновки на ґрунті спостережень викликають труднощі; не завжди послідовно застосовує раніше засвоєнні знання в новій ситуації; допускає окремі неточності у термінології, окремі похибки та неточності в доборі ілюстративного матеріалу, які не впливають на загальний результат, проте свідчать про часткове розуміння ним теоретичного і практичного матеріалу Мовлення студента/ студентки відзначається деякими порушеннями літературних норм української мови. Крім того, виявляє обізнаність з конкретної теми і те, що він частково засвоїв рекомендовані до кожної теми джерела і спеціальну літературу; розкриває, але не в повному обсязі, питання підсумкового модуль-контролю.

Загальна сума балів: 70-79.

„Задовільно” (D) – студент/ студентка досить поверхнево володіє програмовим матеріалом курсу, уміє визначити деякі морфологічні та синтаксичні явища сучасної української мови, але не може пояснити процеси, що в ній відбуваються; за аналізу мовних й позамовних явищ допускає серйозні помилки, неточності у термінології, помилки у доборі ілюстративного матеріалу, не вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між мовними явищами та здійснювати їх порівняльний аналіз з опорою на шкільну і вишівську навчальні програми; не завжди послідовно застосовує раніше засвоєнні знання в новій ситуації. Мовлення здобувача/ здобувачки освіти відзначається порушеннями літературних норм української літературної мови. Загалом студент/ студентка володіє мінімальними знаннями, які дають змогу в майбутньому виконувати свої фахові функції, попри те, неповно розкриває спеціальні питання, закономірності, не зовсім точно трактує поняття і терміни. Практичний аналіз тексту виконує взагалі правильно, однак допускає суттєві неточності. Крім того, демонструє фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, які розглядали під час лекцій та роботи на практичних заняттях; обмежується мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури; пасивно поводить себе під час роботи на практичних заняттях, не виявляє належних навичок у ході мовного розбору речень і тексту й бажання до самостійної роботи; частково розкриває питання підсумкового модуль-контролю.

Загальна сума балів: 60–69.

„Задовільно” (E) – студент/ студентка поверхнево володіє програмовим матеріалом курсу, здебільшого вміє визначити деякі морфологічні та синтаксичні явища сучасної української мови, але не може пояснити процеси, що в ній відбуваються; аналіз мовних й позамовних явищ викликає труднощі; не вміє застосовувати раніше засвоєні знання в новій ситуації; плутається у термінології, допускає грубі помилки у доборі ілюстративного матеріалу, не вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між мовними явищами. Мовлення здобувача/

здобувачки освіти відзначається грубими порушеннями літературних норм української мови; практичний аналіз мовного матеріалу виконує, однак допускає суттєві неточності і грубі фактичні помилки. Загалом студент/ студентка володіє мінімальними знаннями, які дають змогу в майбутньому виконувати свої фахові функції. Крім того, демонструє фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, що розглядалися під час лекцій та роботи на практичних заняттях; обмежується опосередкованим вивченням програмового матеріалу та мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури; пасивно поводить себе на практичних заняттях, не виявляє належних навичок у ході мовного розбору речень і тексту й бажання до самостійної роботи; фрагментарно розуміє питання, що їх винесено на підсумковий модуль-контроль.

Загальна сума балів: 50–59.

„Незадовільно з можливістю перескладання” (F_x) – студент/ студентка поверхово володіє програмовим матеріалом курсу, не уміє визначити більшість морфологічних і синтаксичних явищ сучасної української мови, пояснити процеси, що в ній відбуваються; аналіз мовних й позамовних явищ не виконує; не вміє застосувати раніше засвоєні знання в новій ситуації; допускає грубі помилки у доборі ілюстративного матеріалу, не вміє встановлювати причиново-наслідкові зв'язки між мовними явищами; мовлення учасника / учасниці освітнього процесу відзначається грубими порушеннями літературних норм української мови. Здобувач/ здобувачка освіти не володіє термінологією, не розуміє значень конкретних теоретичних і практичних питань. Обсяги теоретичних знань і практичних навичок студента/ студентки не достатні для виконання фахових обов'язків. Крім того, не відвідував частину лекційних та практичних занять; пасивно поводить себе на практичних заняттях, не виявив бажання до самостійної роботи; не опрацював рекомендованої літератури, у зв'язку з цим не орієнтується в програмовому матеріалі; не розкрив питання підсумкового модуль-контролю.

Загальна сума балів: 35–49 (з можливістю повторного складання).

„Незадовільно з обов'язковим повторним курсом” (F) – студент/ студентка демонструє повне незнання програмового матеріалу; потребує повторного вивчення курсу. Крім того, слухач/ слухачка навчального курсу не відвідував лекційних і практичних занять; не виявив бажання до самостійної роботи, не опрацював рекомендованої літератури, у зв'язку з цим не орієнтуються у виучуваних мовних явищах; не бажав відповідати на поставлені питання під час проведення практичних занять, фактично не засвоїли програму курсу; цілком не розкрив питання підсумкового модуль-контролю.

Загальна сума балів: 0–34 (з обов'язковим повторним курсом).

Вид семестрового контролю: модульні контрольні роботи, екзамен.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

100-бальна шкала	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Пояснення за розширеною шкалою
90-100	Відмінно	A	відмінно
80-89	Добре	B	дуже добре
70-79		C	добре
60-69	Задовільно	D	задовільно
50-59		E	достатньо
35-49	Незадовільно	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34		F	незадовільно з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Перелік запитань для самоконтролю навчальних досягнень студентів

До Змістового модуля № 1

1. У чому сутність граматичного значення складного речення?
2. Які аргументи наводять прихильники тлумачення складного речення як сполучення простих речень?
3. Чому частини складних речень називають простими умовно? Проілюструйте специфічні ознаки предикативних одиниць на конкретних прикладах.
4. Якими засобами можна поєднати частини складного речення? Яка роль кожного з них? Наведіть приклади з мови перекладних текстів.
5. Чому формально-синтаксичні ознаки є визначальними у встановленні загальної типології складного речення?
6. У чому специфіка семантико-синтаксичної організації складного речення?
7. Схарактеризуйте комунікативну організацію складного речення. Які особливості актуального членування складного речення на тему й рему?
8. На яких критеріях ґрунтується типологія наукових підходів до вивчення складносурядного речення.
9. Які формальні типи складносурядних речень ви знаєте?
10. Назвіть параметри класифікації сполучникових засобів у складносурядних реченнях. Яку роль відіграють сурядні сполучники для класифікації складносурядних речень у школі?
11. У чому полягає специфіка підрядного зв'язку в складнопідрядному реченні?
12. Які засоби зв'язку в складнопідрядних реченнях ви знаєте?
13. Які формальні типи складнопідрядних речень ви знаєте?
14. Які ознаки характерні для складнопідрядних означальних (присубстантивних) і прикомпаративних речень?
15. У чому специфіка складнопідрядних речень з'ясувальних?

16. Яке місце в шкільній класифікації посідають займенниково-співвідносні речення?
17. Подайте загальну характеристику складнопідрядних речень обставинного типу.
18. Які ознаки характерні для складнопідрядних речень часу?
19. У чому специфіка складнопідрядних речень зі значенням зумовленості?
20. Які критерії дають змогу розмежувати складнопідрядні порівняльні речення та прості ускладнені речення з порівняльними зворотами.
21. Які ознаки характерні для складнопідрядних речень відповідності (зіставлявальних)?
22. Яке місце в шкільній класифікації посідають складнопідрядні речення відносно-поширювальні (супровідні)?

До Змістового модуля № 2

1. Що ви знаєте про історію вивчення складних безсполучникових речень?
2. Які принципи класифікації складних безсполучникових речень ви знаєте?
3. Які особливості мають складні безсполучникові речення відкритої структури?
4. У чому специфіка складних безсполучникових речень закритої типізованої структури?
5. Які характерні ознаки притаманні складним безсполучниковим реченням закритої нетипізованої структури?
6. Визначте критерії синоніміки складних сполучникових та безсполучникових речень.
7. У чому сутність поняття про складні багатокomпонентних речень?
8. Чому постала проблема розрізнення структурного та семантичного ускладнення складного речення?
9. Обґрунтуйте критерії виокремлення складних ускладнених речень як специфічного типу синтаксичних одиниць.
10. Які особливості характерні для багатокomпонентних складних речень із сурядним і безсполучниковим зв'язками?
11. Які характерні ознаки притаманні багатокomпонентним складнопідрядним реченням (із супідрядністю, послідовною підрядністю).
12. У чому специфіка складних багатокomпонентних речень із сурядним та підрядним зв'язками?
13. Які особливості характерні для багатокomпонентних складних речень із сурядним, підрядним та безсполучниковим зв'язками.
14. Що ви знаєте про специфіку періоду?
15. Як ви визначаєте складне синтаксичне ціле (надфразну єдність) як синтаксичну одиницю?

Перелік питань для підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Загальна характеристика складного речення. Основні ознаки складного речення.

2. Поняття про складносурядне речення: визначення, формально-граматична та структурно-семантична класифікації.

3. Шкільна класифікація складносурядних речень у зіставленні із науковою типологією.

4. Складносурядні речення з єднальними відношеннями.

5. Складносурядні речення з розділовими відношеннями.

6. Складносурядні речення із зіставно-протиставними відношеннями.

7. Градаційні та пояснювальні складносурядні речення.

8. Загальна характеристика складнопідрядних речень: визначення та проблема класифікації.

9. Основні відмінності між складносурядними та складнопідрядними реченнями.

10. Сполучники і сполучні слова як засоби зв'язку підрядної частини з головною у складному реченні.

11. Шкільна класифікація складнопідрядних речень у зіставленні з науковою типологією.

12. Складнопідрядні означальні (присубстантивні) речення їхні особливості.

13. Складнопідрядні прикомпаративні речення.

14. Складнопідрядні речення об'єктно-з'ясувальні.

15. Складнопідрядні займенниково-співвідносні речення (загальна характеристика).

16. Складнопідрядні речення вміщувальні.

17. Загальна характеристика складнопідрядних речень обставинного типу.

18. Складнопідрядні речення часу.

19. Складнопідрядне речення зумовленості (причини, умови, мети, допустові й наслідкові речення).

20. Складнопідрядні порівняльні речення, їхні відмінності від порівняльних зворотів у простому ускладненому реченні.

21. Складнопідрядні речення відповідності (зіставлявальні).

22. Складнопідрядні речення відносно-поширювальні (супровідні).

23. Поняття про складні безсполучникові речення (історія їх вивчення, визначення).

24. Питання класифікації складних безсполучникових речень у школі та підручниках до ЗВО.

25. Складні безсполучникові речення відкритої структури.

26. Складні безсполучникові речення закритої типізованої структури.

27. Складні безсполучникові речення закритої нетипізованої структури.

28. Синоніміка складних сполучникових та безсполучникових речень.

29. Поняття про складні багатокомпонентні речення.

30. Складні багатокомпонентні складносурядні та безсполучникові речення.

31. Складні багатокомпонентні складнопідрядні речення (із супідрядністю).

32. Складні багатокомпонентні складнопідрядні речення (із послідовною підрядністю).

33. Складні багатокомпонентні із сурядним та підрядним зв'язками.

34. Складні багатокомпонентні речення із сурядним, підрядним та безсполучниковим зв'язками. Поняття про період як синтаксичну одиницю.

Студенти мають право на здобуття неформальної та інформаційної освіти відповідно до «Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» (<https://drive.google.com/file/d/1o0CFtXHLrgqS-T43aFun6blUvZO7Z0z1/view>)

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. **Арібжанова І.** Сучасна українська мова. Базові поняття синтаксису: навч. посібник. Київ: ВПЦ «Київський ун-т», 2016. 159 с.
2. **Кульбабська О. В.** Складне речення у світлі мовознавчих і лінгвометодичних концепцій професора Івана Чередниченка. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Спільний українсько-румунський науковий журнал.* Серія “Історичні та філологічні науки” || Current issues of Social studies and History of Medicine. Joint Ukrainian-Romanian scientific journal. Series “Historical and philological sciences”/ Редколегія: А. Мойсей, Ш. Пуріч. Чернівці–Сучава: БДМУ. 2024. № 1 (37). С. 91–96.
3. **Мариненко І. О.** Синтаксис української мови (з правилами пунктуації): навч. посібник. Київ, 2021. 279 с.
4. **Мірченко М. В.** Сучасна українська літературна мова. Функційний аналіз синтаксичних одиниць та категорій. Теоретико-прагматичний комплекс з синтаксису: навч. посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 200 с.
5. **Межов О. Г.** Синтаксис української мови: навч. посібник. Луцьк : Надстир'я, 2021. 268 с.
6. **Синтаксис** української мови: на перетині традицій та інновацій. Ніні Василівні Гуйванюк : колективна монографія ; за заг. ред. О. В. Кульбабської. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2019. 592 с.
7. **Український** правопис (нова редакція) / АН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Ін-т української мови. Київ : Наук. думка, 2019. С. 197–256.
8. **Харченко С.** Синтаксичні норми української літературної мови ХХ – початку ХХІ ст. : монографія / відп. ред. К. Г. Городенська. Київ : Міленіум, 2017. 417 с.

Допоміжна

9. **Вінтонів М.** Синтаксис української мови : навч. посібник / Михайло Вінтонів, Любомир Сегин, Тетяна Вінтонів. – Вінниця : ДонДУ, 2016. – 151 с.
10. **Кульбабська О.** Синтаксичне структурування висловлень крізь призму антропо- та егоцентризму. *Мова та мовлення: фундаментальні парадигми розвитку* = Language and Speech: Fundamental Paradigms Development : колективна монографія / за ред. : Калинюк Т. В., Бондарчук Т. В. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня „Рута”», 2021. С. 141–160. URL:

https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/1287/Huszt_Lechner_The-role-of-context-in-creating-meaning%5b1%5d.pdf?sequence=1&isAllowed=y

11. **Кульбабська О.** Робота з перекладними текстами як засіб виформування синтаксичної компетентності студентів-філологів. *Стратегічні напрями розвитку сучасної української лінгводидактики : монографія* / за ред. Е. Палихати, О. Петришиної. Тернопіль : Підручники і посібники, 2021. С. 183–193. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/19644/1/18_Kulbabska.pdf

12. **Кульбабська О. В., Шатілова Н. О.** Ім'я в науці. Професор Іларіон Слинко : монографічно-довідкове видання. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2019. 614 с. (Серія : Історіографія мовознавчої науки на Буковині).

13. **Кульбабська О. В., Максим'юк О. В., Шатілова Н. О.** Ім'я в науці. Професор Григорій Чередниченко : монографічно-довідкове видання. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2024. 512 с., портр. (Серія : Історіографія мовознавчої науки на Буковині).

14. **Масицька Т. Є.** Типологія семантико-синтаксичних реченнєвих залежностей : монографія. Луцьк : ПВД : „Твердиня”, 2016. 416 с.

15. **Рула Н. В.** Семантико-синтаксична типологія складносурядних речень у сучасній українській мові : дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.01 – українська мова / Наталія Володимирівна Рула. – Луцьк, 2019. – 260 с.

16. **Шитик Л.** Синхронічна перехідність синтаксичних одиниць в українській мові : монографія. Черкаси : Вид-єць Чабаненко Ю. А., 2014. 474 с.

Методична література

1. **Голуб Н. Б., Новосьолова В. І., Галаєвська Л. В.** Мовленнєві жанри на уроках української мови в ліцеї (рівень стандарту) : практичний посібник. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 128 с.

2. **Костів О., Сколоздра-Шепітко О.** Методика викладання української мови : навч.-метод. посіб. для студ. укр. відділення філол. ф-ту / Оксана Костів, Олеся Сколоздра-Шепітко. Львів, 2018. 202 с.

3. **Кульбабська О. В., Кардашук О. В.** Крок у професію. Методика викладання української мови в школі : навч. посіб. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2017. 256 с.

4. **Кульбабська О. В., Шатілова Н. О.** Крок у професію. Методика викладання української мови у вищій школі : навч. посіб. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 384 с.

5. **Методика** викладання української мови в загальноосвітніх навчальних закладах: метод. розробки до практ. занять для студ. 4 курсу філол. ф-ту / уклад. А. І. Вегеш. Ужгород : ПП Бреза, 2017. 78 с.

6. **Навчання** синтаксису на уроках української мови у 8–9 класах : метод. посіб. / Н. Б. Голуб, Л. В. Галаєвська. К. : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 128 с.

7. **Плиско К.** Теорія і методика навчання української мови в середній школі. Харків : ХДПУ, 2001. 115 с.

8. **Практикум** з методики навчання української мови в загальноосвітніх закладах: модульний курс : посіб. для студ. пед. ун-тів та ін-тів / кол. авторів за ред. М. І. Пентиліук. Київ : Ленвіт, 2011. 366 с.

9. **Словник-довідник з української лінгводидактики** : навч. посіб. / за ред. М.І. Пентиліук. Київ : Ленвіт, 2015. 320 с.

Корпус шкільних підручників і програм

1. **Модельні навчальні програми** для 5–9 класів нової української школи (запроваджуються поетапно з 2022 року). URL: <http://surl.li/riubtw>

2. **Навчальні програми** для 5–9 класів. Українська мова. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednyaosvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klasimzo.gov.ua>

3. **Авраменко О.** Українська мова : підруч. для 9 класу загальноосвіт. навч. закладів. К. : Грамота, 2017. 160 с.; іл.

4. **Глазова О.** Українська мова: підруч. для 9 класу загальноосвіт. навч. закладів. Харків : Вид-во «Ранок», 2017. 240 с.; іл.

5. **Голуб Н. Б., Ярмолюк А. В.** Українська мова : підруч. для 9 класу загальноосвіт. навч. закладів. К. : Педагогічна думка, 2017. 308 с.; іл.

6. **Заболотний В. В., Заболотний О. В.** Українська мова : підруч. для 9 класу загальноосвіт. навч. закладів. К. : Генеза, 2017. 272 с.

Інформаційні ресурси

1. Вікіпедія. URL: uk.wikipedia.org/wiki

2. Всеосвіта: бібліотека методичних матеріалів. URL: <https://vseosvita.ua/library/pidgotovka-do-zno-z-ukrainskoi-movi-496104.html>

3. Електронний ресурс Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua>).

4. На урок: освітній проєкт. URL: <https://naurok.com.ua/>

5. Освіторія. Сайт неприбуткової громадської спілки. URL: <https://osvitoria.org/>

6. Офіційний сайт української мови. URL:

https://ukrainskamova.com/publ/chinnij_pravopis/sintaksis_i_punktuacija/7

7. Репозитарій Е-підручників із синтаксису сучасної української мови. *Кульбабська Олена. Персональний сайт науковця.* URL: <https://kulbabska.com/news/dystantsiina-osvita/305-repozytarii-e-pidruchnykiv-iz-syntaksysu-suchasnoi-ukrainskoi-movy>

8. Сайт електронної бібліотеки «Україніка» НАН України. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/UA/elib.exe>

9. Сайт Інституту мовознавства імені О. О. Потебні НАН України. URL: <http://www.inmo.org.ua/library.html>

10. Сайт Інституту української мови НАН України. URL: <http://www.nas.gov.ua>.

11. Тезаурус з комп'ютерної лексикографії. URL: <http://www.mova.info/Page3.aspx?l1=188&vocid=1>

12. Тезаурус з лінгвістичної термінології. URL: http://www.mova.info/mov_thes.aspx?l1=68

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahiat-2023plusdodatky-31102023.pdf>